

Oslofjorden og nytt avløpsdirektiv. Hvordan forvalte avløpsanlegg under stor usikkerhet

Terje Farestveit

Avdeling for teknikk og samfunn, Enebakk kommune

Bakgrunn

- Vi har en utslippstillatelse fra 2016
- Et kjemisk anlegg for 4.000 pe må oppgraderes og utvides til ca. 8.000
- I 2015/16 la vi ned et anlegg og overførte avløp fra en følsom til en robust resipient, et framtidretta tiltak

Henvendelse til Statsforvalteren

- Vi gir tillatelser ut fra tettbebyggelse, tillatelsen omfatter hele kommunen
- Tettbebyggelse over 10.000 pe gir automatisk krav til nitrogenfjerning
- To anlegg og størrelsen på samlet utslipp tilsier nitrogenfjerning
- Krav er knyttet til «kommuner som tilhører en omfattende tettbebyggelse»

Hvilke regler gjelder da?

- Vi har fått fire signaler, bare ett av dem i tråd med forurensningsforskriften:
  - Vi må regne med nitrogenkrav ut fra størrelsen dagens «utslipp» i kommunen
  - Tilhørighet til en «omfattende tettbebyggelse» tilsier nitrogenrensing
  - Ikke automatisk krav ut fra størrelse på tettbebyggelsen (8.000 pe) etter forskrift
  - Det er krav til «utslipp» over 10 000 pe

Forventing til myndighetene

- At de tar utgangspunkt i eksisterende strategi når de får ny informasjon
- Det er økte tilførsler av nitrogen
  - Betyr det at vår strategi må legges om?
  - Betyr det at nitrogen blir viktigere enn:
    - Ytterligere fosforfjerning
    - Tiltak mot partikkeltilførsler
    - Økt fornying av ledningsnett

Historien om nitrogen

- Algeoppblomstring og 50% reduksjon
  - Var Indre Oslofjord N-kritisk i 1988?
- Overvåking i 20 år: Ingen reaksjon
- 2000-tallet. N er ikke problem, partikler er en utfordring, oksygen delvis
- 2022: Nitrogenkonsentrasjonen er høy og tilførselene mer norske enn antatt

Resipientvurderinger

- Tilstanden i Glomma er «betegnet som akutt» pga. høy nitrogentilførsel
- Sammenheng mellom tilførsler, konsentrasjoner, miljøeffekter og tiltak
  - Vi har overvåket nitrogen ut fra effekt i 30 år
  - Vi har sagt at nitrogen betyr lite så lenge vi fjerner nok fosfor – stemmer ikke i dag?
  - Nå sier vi: Vi må fjerne N, ut fra konsentrasjon

Myndigheten legger liten vekt på

- Klimaeffekter av tiltak
  - Se tillatelsen til Movar
- Myndighetene har tilsynelatende ikke evaluert sammenhengen mellom tilførsler, effekter og tiltaksbehov
- Vi ønsker å prioritere tiltak ut fra kost/effekt
  - Vi får ikke grunnlag for dette

Uklar informasjon

- Det bør kunne sies klart
  - Regelverket sier hva som gjelder hvor
  - Årsaken til krav er tilstand og forventet effekt av tiltak
- Ikke «fyll på» med argumenter
  - Det skurrer hos de som budsjetterer
  - Det skurrer hos de som skal motiveres
  - Vær presis, ikke tøy fakta

Nå blir avgiftene høye

- Avgifter går fra å være en ikke-sak til å bli politisk interessant
- Det knipes på administrasjonens budsjettforslag – dette er nytt
- Vi får gjort mindre

5.000 i økt årsgebyr

- Vi har økt gebyret fra knappe 6.000 i 2014, til 11.000 for å overføre avløpet til en robust resipient (som ble akutt);
  - To hopp på 20 og 25% i 2015 og -16
  - Før årets på 15% og nytt på 15% i 2027
- 14.500 i 2027, hvis alt normaliseres
  - Energi og rente
- I tillegg kommer vann på 5-6.000

Økonomiske effekter

- 30% av avgiften var kapitalkostnad i 2021, 44% nå og 52% med nitrogenfjerning
- Avløp går fra 25 til 40% av kommunens samlede gjeld
  - Uten innstramminger blir vi Robekk om 3 år
- Når det blir dyrt etterspørres kost/effekt
  - Hva koster det å fjerne et tonn N her og der?

Vi er for få ingeniører

- Vi har en rekke krav med frist 2027
- Krav til nitrogen er basert på alder på tillatelser, ikke viktighet eller effekt
- Myndighetene bryr seg ikke om kostnader
  - Gir ingen data om hva et tonn N koster
  - «Dette er det verdt» er automatisk svaret
- Satsingen går på bekostning av nettet
- Keiseren har tapt sin rett

Hva gjør vi?

- Innovasjon i regi av Norsk Vann
  - Leverandørutviklingsprogrammet
- Vi kontakter 5-6 naboer for å se om vi har felles utfordringer:
  - Miljødata
  - Tekniske erfaringer
  - Strategier
  - På sikt: Samarbeide tettere?

Felles møte

- Idemyldring om hva vi kan samkjøre:
  - Beskrive miljøeffekter
  - Innsamling av data/informasjon
- Vi ble enig om å modellberegne miljøeffekter av utslipp i Øyeren/
Glomma

Utfordringer

- Vi må avvente forprosjekt til tillatelsen er vurdert/behandlet
- Det vil betyr tapt tid, 2027 blir vanskelig
- Det er veldig vanskelig å få tilbud på bygging av anlegg – selv store tiltak
- Det blir vanskelig å holde trykket oppe på ledningsfornyelse

